

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft., félévre 5 ft. 50 kr., évnegyedre 3 ft., egy hónapra 1 ft. — Az esti kiadás külön költsége a vidékre: Egész évre 1 ft. 50 kr., félévre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy hónapra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLozsvÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Bécs, május 8.

△ A Hohenwart-miniszteriumtól a szívósságot, a magát nyugodt contemplációból kivenni nem engedő hitegetést senki sem tagadhatja meg. Volt egy eredeti czímje: a Landtagok szélesb hatáskörrel felruházása, amíg a Reichsrath hatalmának rovására a végett, hogy a kétkeltetkedő nemzetiségeket lecsillapítsa. Ezzel azonban nagyon kurtán és furesán elbánt a reichsrathi többség: napirendre tért felette. És a miniszteriumot ez nem hita ki sodrából. Azt gondolá, ha multadban nincs öm, lesz jövőben remény és előállott egy második, valóban fontos előterjesztéssel.

Az újabb miniszteri előterjesztés csak megújított kiadása a Potocki által ismételt lengyel resolutio postulatumainak. A tartományok kívánatainak kielégítésére nem rakhatván le az alapkövet, legalább egyik főnemzettel egyezkedni pactálni.

A lengyelek örömmel fogadják a második Vorlaget. Dett az a kérdés merül fel: mire lesz képes a parlamenti párttöbbség támogatásától ment „ismeretlenek” miniszteriuma, ha mindjárt valamennyi lengyel reichsrathi képviselő sorakozik? Ez még nem adja ki a Galiciát kedvezményekben részesítő előterjesztés elfogadására szükséges kétharmad majoritást.

Ez idő szerint a német alkotmányhűek pártja még egyépszerűre sem tért le a kormányellenes merev magatartás podiumáról; ezen részről csak úgy várhatna Hohenwart közeledést, ha kezességet nyújtana egy jóra való átalakítási reform keresztülvitele iránt.

Nálunk, ott Magyarországon, a legkorszerűbb ügyelintézésének elődázása hozta rossz hírbe a „Junctim”-ot; itt Bécsben azonban nagyon okosan tesz vala Hohenwart, ha a galicziai kedvezményekkel egyszerre tette volna a Reichsrath asztalára a direct reichsrath-választásokat illető javaslatát.

Ezzel azonban még mindig késik az éji homályban s így a lengyelekkel szándékba vett közfoglást illető programrészlet sorsát is kockáztatja.

A miniszterium erős ellenfelei, látva, mily könnyen elbánhat a Hohenwart eredeti politikai conceptiójával, könnyen elpórbálhatják ugyan azt tenni a Potocki-féle copliáa kivált miután eleitől fogva foederalisticus kaczeroskádással vádolták némelyek a jelen oszt. kormányt.

Ha a bécsi lapok méltányol nyilatkozatai nem nyomnának a mérlegben, már is attól lehetne tartani, hogy Galiczia üres kézzel marad, így még lehet remélni, de nem érdemes, miután a Reichsrath arcvonalán még semmi kedvező hullámozást sem észlelhetni.

Korai káröröm!

(Brr.) Előre láttuk, tudtuk, hogy a deák-párti kormány azon menthetlen hibája folytán, mely szerint akkor mutatott reá az államzacskó lapos voltára, midőn a hosszas tanácskozás és fáradság gyümölcse, a „25-ös bizottság, — (törvényszék rendező) munkálata“ már-már törvénynyé érett, — hatalmas egyvert adand az ellenzék kezébe; hanem azt nem vártuk, hogy a kormány kirívó botlásából mindjárt „deákparti válság“ — ra következtesse az alig lepezett káröröm.

Az ellenzéki vezércikkírók azonnal reáléptek a recriminatók sikamlós lejtőjére. (De könnyű lenne őket ide követni, s ott levélni!) Az „Ellenőr“ — ben (M.) — mindig ez az (M.) így szónokol:

TÁRCZA.

Könyvismertetés.

„Római út a zsinat alkalmából.“ Irta Eltes Károly. Gyula-Fehérvár, 1871. Kapható a püspöki könyvnyomdában. 560 lap. Ára 2 ft. 50 kr.

III.

Az újkor jelesebb szobrai.

Michel Angelo Mőzese vasas szent Péter basilicájában a sekrestye ajtója mellett emelkedik II. Gyula pápának Michel Angelotól tervezett és részben el is készített síremléke. A nagy mester lángesze szerint nagyszerű mű lett volna ez, hogy a szent Péter basilicát díszítse; azonban III. Pál pápa kisebbre szorította és ezen templomban állíttatta föl. Michel Angelo terve szerint egy magára álló terjedelmes építménynek kellett volna lennie, melynek falait a II. Gyula által visszafoglalt tartományok jelszobrai és a halála fölött buslakodó művészetek szomorú alakjai ékesítsék. Kétfelől szent Pálnak és Mózesnek óriási szobrai kellett volna, hogy az elhunyt pápa egyházi és politikai működéseit és érdemeit jelképezzék, valamint más számos alaknak a különféle éretnyes tetteket megörökítien. Ezen nagyszerű tervből azonban egy kisedd valóság vált. A falak mellett egymás fölé állított négy oszlop között fűtött jobb karjára dűlve, tiarás fejét fölegyenesítve szorong a pápa alakja, mellette kétfelől egy próféta és egy Sibylla alakja ül.

„A deákpartot gyorsan utolérte a büntetés azon merényletért, melyet a szabadság ellen, melyet az ősi magyar alkotmány ellen elkövetett akkor, midőn meghozta a bírói hatalom gyakorlatáról szóló törvényt.“ Ez a „merénylet pedig, mint tudjuk abban állott, hogy a választást kinevezéssel cserélte fel, vagy is azon elvet alkalmazta, mely Európa valamennyi culturállamaiban divik, és senki sem állíthatja, hogy a jó és olcsó justitia rovására; hanem azért (M.) ezt az önkormányzati rendszerre mért „halálos csapás“ — nak mondja.

Ugy látszik, még mindig vannak hazánkiai közt olyan „előítélet“ — ekkal eltelt hangadó egyének, kik az üdvös önkormányzatot abban keresik, hogy atyafiság, komaság és jól használható kortések foglalják el a bírói székeket is; ezek a jámborok a nagyobbára sok dohányt fogyasztó, de keveset dolgozó, kevés pert, s azt szánalomra méltóan ellátó, képtelen bíraktól várnak az olcsó és jó igazságszolgáltatást; holott ez az ősi rendszer mutatta fel ama lélekvidító példákat, midőn az unoka sem érte meg őse megkezdett perének befejezését, — vagy ha megérte, de ellefele valamelyik megyei dynasta volt — bizonyonyal oly végét érte meg, hogy az unokának unokái is sirhattak bele. Ezt a rendszert féltek a szabadelvűséggel dicsekvő (M.) — ék? Nyugodjék el — mielőbb, békével!

Bizony nemcsak „a tudomány, ademocratia és a korszellem színvonala,“ de főleg polgártársaink érdekei egyaránt azt követelik, hogy részrehajlatlan, jellemes és szakképzett férfiak üljenek az igazságszolgáltatás székébe; s hogy azt jobban el lehet érni az élethossziglan való kinevezéssel, (M.) — en és collegáin kívül minden gondolkodó fő belátja, csak egy-egy fehér holló vitatja.

Sajnos dolog mindenesetre az, hogy a másfél évtizednyi absolutismus alatt elcsigázott, adósságokkal — saját akaratján kívül és büne nélkül — tulterhelt ország nem bővelkedik a szervezőkészség gerendurumjával — a pénzrel, oly mérvben, mint ezt sokszoros hátramaradottságunk kívánatossá tenné; hanem azért a reformmü még sem ejtetett el egészen; mert 115 kir. törvényszékből nyertünk 102-öt, tehát csak 13-al kevesebbet, — s a tervezett 407 járásbírósból is fel fog állítani 360, tehát ismét csak 47-el kevesebb; ime nem való az ellenzéki (M.) azon állítása, mintha a Deákpart elhatározta volna „végeképen eldobni a 25-ös munkálatot,“ minthogy a miniszterium a felhatalmazás daczára is ennek alapján kell hogy építsen, rendezzen.

Abban igazat adunk az ellenzéki vezércikkíróknak hogy e tárgyban nem volt helyén a „kormány örökös ingadozása;“ hanem abban ismét igaztalant mond, midőn azt írja, hogy „jelenleg körülbelül 400 törvényszék működik az országban, ideértve a városiakat is.“ Legyen meggyőződve (M.) ur, hogy az ujonnan felállítandó 102 törvényszék és 360 járásbírósból legalább is tíz annyit dolgozand, mint a „jelenleg alig működő 400 törvényszék.“

Ugyanis nyilvános titok, hogy legio azon bírák száma, kik jelenleg igazságot osztogatni nem tudnak, mert hát hiányzik náluk az e végre szükséges szakképzettség; azok száma sem csekély,

Ezen szobrok, valamint az építészeti munkák nem Michel Angelo vésője alól kerültek ki, és valóban kár volt azokat árnyék gyanánt ide állítani. Az alsó sorban szembe nézve jobbról Leának, mint a munkás élet jelképének szobra áll, kezében tükröt tartva. Balról pedig Ráchel, mint a szemléltetés jelképe akar szerepelni. Ambár Lában ezen két leánya alig ha a nekik tulajdonított erényző élet két ágának méltó utmutatói, mégis itt legalább Michel Angelo alakjaiban van valami nagyszerű természetesség s az egyéniségen fölül emelkedő szellemiség, mely képes a márványt kényszeríteni, hogy az elvont eszmét megtestesítse.

Ezen szobrok között ül Michel Angelo Mőzese, az újkor szobrászat elérhetlen csodája. Óriási alak, hogy nagysága által annál erősebb benyomást tegyen a szemelő lelke. Ugy látszik a művész azon pillanatban akarta eldönteni a törhetlen erélyű törvényhozót szem elé állítani, midőn az arany borjú imádságát megpillantja és előlotti retentetes haragjában föl akar ugrani. Ülő helyzetében egy kissé balra fordul, ballábát hátra huzva nagy lábujja tövére támasztja, jobblábát keményen a földre fekteti, hogy így a balláb kifejtett ruganyossága és a jobbláb szilárd állása következtében annál hamarabb és biztosabban fölegyenesedhessék. Talpát saru borítja, mely pedig vékony harisnya. Jobb oldaláról ölébe leomló palástja két tagja közt, bal térdén és szárán számos redőkben hullámozik alá, s azt jobb térdén bal keze egy kemény markolattal összegyűrte s azután övének mintegy

kik bizonytalan állásuknál fogva nem törik magukat a munkával, hanem egyik napot a másikhoz toldják, így várva a koczka eldőlését óról-óra, és ezt nekik alig is lehet rossz neven venni: a bizonytalanság állapotát hidegvérrel és dolgozva tűrni, erre aczél idegek kellenek, és a constitutio pedig nem adatott meg mindenkinek.

Ha ezek a kétség olomsulya alatt roskadozó szakképzett földet fognak érezni lábaik alatt, legálább is háromnyit fognak dolgozni, mint „jelenleg“ azoknak esze és keze alatt pedig, kik ma is helytállanak magukért, csak úgy dőlni fog a munka.

Am számítsuk még ezekhez hozzá a biztosított állással járó jó fizetést, mely a szakembert lelkiismeretes fáradozásáért illően jutalmazza, anyagi gondoktól fölmenti, a pártok fölé helyezi s a kortesek rákorjából is megóvjá, s tapasztalni fogjuk, hogy kiszámíthatlan a haszon, mely ebből az új rendezésből a jogkereső felekre, a népre hárul, dacára annak, hogy egyelőre 13 törvényszékkel és 47 járásbíróssal kevesebbet állítand fel a mi derék igazságügyünk.

Nincs tehát ok, még ez időt az igazságügyi misere felett lamentálni, bármily éles fegyvernek is lássék ez, bizonyos ellenzéki czélok megközelítésére.

Már koszos nagy költőnk óva intett az „ábrándozás“ — tól; miért mennek bele a hinárba a politikusok, csak azért, mert ellenzékiek?!

Avagy az a Deák-parti válság, mely végeredményében egy nyilatkozott, hogy az értekezleten 213 szavazat állt szemben 1, mond egygyel!

Igaz, hogy a dolgok illetén lefolyása nem a mi kormányunk érdeme, hanem pártunk nagy vezére, Deák Ferenczé, kit vajha tartana meg az ég e szegény Magyarország javára az idők végéig; hanem ép ez bizonyít döntőleg az ellenzéki kürtölés ellen, mely már „deák-parti válság“ — ban gyönyörködött. A higgadt bölcsesség eltávolította azt, az a bölcsesség, mely a célt nem adozta fel az eszköznek, nem dönté meg az ügyet és megszilárdította a kormány állását, mely ezutánra éberebb, előrelátóbb kell hogy legyen.

Deák által vált az ellenzéki káröröm koraivá, s a párt ma tömörebben áll mint valaha, tehát messze a válságtól.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgőnye.

Feladatott Pesten máj. 10. 11 óra 40 p. délelőtt.

Érkezett Kolozsvárra máj. 10. 12 óra 6 p. d. u.

Issy erődét a versaillesiek május 9-én bevették. A Montretoutban felállított új üteg 8-án délelőtt megkezdte a tüzelést. A Vendome-oszlop még érintetlen.

Konstantinápoly. A szultán és az egyiptomi alkirály közt fennforgó viszály elért a hadizenet határáig. A hatalmak igyekeznek békíteni. A készlődések a legnagyobb sietséggel folytattnak. Ali baba a mellett áll, hogy török csapatok szállják meg az

önkénytelenül megragadta, hogy fölegyenesedése közben le ne hulljon. Jobboldala mellett a két egymásra lapuló köztábla alsó szögletét ülőhelyéhez nyomván, kezével a felső végéhez támaszkodik, segítve magát hogy fölegyenesedjék. Karjai és kezei meztelenek, bőre redős, alatta a vastag erek, inak, izmok és csontok megfeszülve látszanak. Kemény esontos vállait és szikár mellét vékony ing borítja s övéig leomló bajsának és gazdag szakállának lombjaita fő fordulása közben jobb oldalra hullámozanak, és a jobb kéz előnyuló nagy ujjaiba ütözkönek, melyek azokat a mellhez szorítják. Száját belül haragosan összenyomja, ajkai rettenetes szavakra akarnak fölnyilni, nagy sas orra meggömböved, heesett szemei merev tekintettel szigoruan szegződnek baltele, mintha villámokat akarnának szórni; kiálló csontos szemöldökének szögletei bosszusan kigömbölyödnek, homlokát cikázó redők hasogaltják, kurtára vágott fodros haja közül di-esősége szarvai meggömbövedve hajlanak elő. Egész alakja a méltó fölindulás, kitörő harag, kemény boszu és kérelhetlen szigorúság kinyomata, mely elől rémülve tántorog vissza a bűnös csoport.

E szobrot Michel Angelo Bounarroti legremekebb művének tartják és sokan sokféleképen itélik meg. Némelyek megírják a művészt, hogy az Istentől választott szent férfiu helyett egy Titánt állított elő; mások meg Mózes hű képének tartják azon helyzetben, melyben fönnbibi említe van. Én nem mondhatok döntő ítéletet a szakértők nézete fölött, mégis azonban kockáztatom azon véleményem, hogy ez alak sem valami hitregei Titán,

egyiptomi területet. Anglia az alkirály részére közvetít.

Bécs. Híre jár, hogy a császárné hazatérte után a király és királyné őfelségeik körutat teendének Galicziában. A jobb centrum clubja: tiroliai, bukovinaiak, szlovenek stb. a Galiciát illető előterjesztést az alkotmány-bizottsághoz kívánják utasíttatni. Petrino ugyanazon engedményeket megadását indítványozza valamennyi tartománynak.

Milano. Lombardiában marhavész dühöng.

Scutari. Az orosz czár a Szaniszló-rend I. osztályu érdmével díszíté fel a montenegroi tanács elnökét Petrovichot és Vukotinovic alelnököt.

Legújabb táviratok.

Nápoly, máj. 6. Szárdinát tömördek sáska lepte el, iszonyu károkat okozva a vetésekben.

Versailles, máj. 7. Gambetta azzal a tervvel tért vissza, hogy a delegációt Bordeauxba hívja össze. Ugy ő — mint a visszatért Laurier ellen minden irányban elfogadati parancs adatott ki.

London, május 8. A D. Telegraphnak távirják tegnapi Frankfurthól: A tárgyalások alkalmával Bismarck nem tett kifogást a párisi erődök átadása ellen, de a hadikárpótlás pontos fizetését ismételve hangsúlyozta s e célra egy kölcsön felvételét javasolta. A francia megbízottak a föbb pontokat általában elfogadták.

Frankfurt, máj. 7. A francia megbízottak Bismarck közbenjárása mellett a Rothschild, Bethmannés Erlangerházzal félmilliárdnyi kölcsön felvételére nézve alkudoznak.

Berlin, máj. 7. A német császár a frankfurti tanácskozás alkalmával mérsékelte a követeléseket s Bismarckot oda utasítá, hogy ha Franciaország pontosan megfelel Németországgal szemben vállalt kötelezettségének, a lehető kedvezmények ne vonassanak tőle meg.

A polgárháboru Páris alatt.

Versailles, máj. 6. délb. Vanves erődöt Issyvel összekötő viárokban ma éjjel élénk harc folyt. Ezen két erőd közt fekvő kis sáncz elfoglaltatott és ez alkalommal több fogoly ejtetett. E sáncz azonban ismét oda-hagyatott, mivel Vanves erőd tüzelésének nagyon ki volt téve. A mi veszteségünk mintegy 80 halott és sebesült; az ellenségé tetemesebb.

Versailles, május 7. reggel 8 órakor. A heves ágyuzás ma éjjel és reggel egyre tartott. Mint állítják, az új ütegek, kivált a Montretoutban lévő holnap kezdik meg tüzelésüket. Munkálataink Issy és Vanves erődök közt nagyon előrehaladtak. Eddig nem jelentett újabb csata.

Versailles, máj. 7. déli 12 órakor. A mai „Journ. Off.“ a helyhatósági tanácsnak, állami ügyek elintézése végett, Bordeauxban tartani szándékolt congressusára vonatkozólag egy jegyzéket küld, mely oda utal, hogy egy ilyen congressus az 1855-ki törvény alá esik, és constatálja, hogy ezen műveletnek czélja: a fölkelés és kormány s nemzetgyűlés közt választást eszközölni. A

sem a tulajdonképeni Mózes, hanem a művész tisztá alanyi felfogása, melynek sehol semmi valóság nem felel meg. Michel Angelo soha sem engedte merész képzetét sem a hitrege hagyományos képei, sem a történet alakjai által megszoríttatni s azért az ő alakjaiba öntött jellem igen gyakran legtávolabbról sem felel meg a történeti névnek, melylyel szobrait megjelölik. Művészi kedélyében két indulat küzdött egymással szakadatlanul. Ő alaposan anatómiai tanulmányai folytán majd valóságos természetes alakokat törekedett előállítani, majd meg élénk és merész képzetének engedve, a rendkívüliségben kereste nem annyira a megnyerő szépséget mint inkább a bámulatra ragadó és némelykor eltasztó nagyszerűséget. Azért bár műveiben utánozhatatlanul kifejezte az emberi test tagjainak minden izét és természetességét, mégis a szellem, mely vésőjének nyomán megjelen, soha sem a tárgyilag valóság, hanem saját fellengző észjárásának szüleménye; soha senkit ki nem elégtő, mert magasztos-sága miatt utólrhetlen gondolat, mely csak minden adott szabályok és körülírt határok nélkül működő teremő erőből származhat és csak vele rokon elmében születhet ujjra. Michel Angelo minden műve magán hordja az utolsó század uralkodó jellemét, az alanyiságot, s ő ezt úgy látszik szándékosan akarta követni, hogy senki nyomába ne léphessen, hanem műveit mindenki csak bámulja, de senki meg ne érte. Ezen művei közé tartozik Mózes, oly alak, melynek hazája sem a hitrege, sem a szent történek országában, hanem egyedül azon világban található föl, mely csak Michel Angelo lángeszében létezett.

hivatalos lap azt mondja: a kormánynak kötelessége a törvény által kezébe adott hatalmat gyakorolni. A kormány nem tévesztendő el ezen kötelességet; a nemzetgyűlést, Franciaországot és a polgárosodást árulni el, ha a szabályszerű, az általános szavazati jogból keletkezőt kormányhatalmon kívül, a kommunizmus és forradalom bírásgát megalakulni engedné.

Mai párisi tudósítások jelentik: a commune elrendel, hogy a zálogházba betett minden oly tárgy, melyre husz franknál több kölcsön nem adatott, a maga ugyanazonosságát igazoló eredeti elzálogosítónak fizetés nélkül adandó ki.

Páris, máj. 5. Boursier, a közp. bizottság tagja tegnap elfogatott. A Vanves erdő parancsnoka visszahívott. Rochefort az „Union Française” alapítása alkalmával Girardin által, az alapító névre a „Mont d'Ordre”-ben írta: „A Girardinok, kiket a Bonaparte uralom adott nekünk, azok, kik oda tereltek bennünket, hol jelenleg vagyunk.” — Az unio-liga által javaslatba hozott, Pyat Felix által a commune utolsó ülésében be-terjesztett fegyvernagyváros iránti indítvány fölött a commune napirendre tért.

Párisi hírek 6-ka reggelről jelentik: „A commune egy rendelete Rosselt bizza meg a katonai műveletek megkezdésével és fővezetésével. A hadi kormányzat különféle ágainak vezetésével, egy katonai bizottság közvetlen ellenőrzése mellett, a központi comitè bizatott meg. A commune elrendel, hogy XVI. Lajos fogadalmi kápolnája leromboltassék. A commune megsemmisíté Paville választását. Azt mondják, hogy Blanchet a commune tagjává választatott; ugyanó bevállja, hogy ő a lyoni rendőrbiztos útkára volt, és 1868-ban bizonyos tette miatt, Lyonban fogságbüntetésre ítéltetett.

Páris, május 6. este 6 óra 30 perczkor. Vincennes erdő parancsnokának egy sürgőnye a hadügyminiszterhez azt mondja, hogy a communen reactio vehető észre. Rossel 4 órakor a communehoz ment, ennek tudtul adandó, hogy a jóléti bizottságtól közvetlenül a parancsnoksága alatt levő tábornokokhoz és főtisztkezhz parancsok küldettek. A versaillesiek munkálataikat teljesítik Issy és Vanves erdők elszigetelése végett. Most az erdők bombáztatnak. — Mint állítják, Pyat lemondott; a commune ezt el is fogadta, de szó van róla, hogy a választmány többi 4 tagját is le akarják mondani. — A „Reveil” azt állítja, hogy a bonapartista cselszövények Genfben élénken üzetnek. — Oda naponta érkeznek emissariusk Saint Germain de Layeből.

Páris, máj. 7. Nagy csend. — Ugy látszik, hogy a halottak elrakása végett több órai fegyverszünet kőtetett. A commune lapjai is megerősítik a versaillesi csapatok előhaladását, ez utóbbiak által Lavallois és Perres is megtámadtatott, hogy a Szajna mindkét partja szabaddá tétessék. 5 lelkesz fogatott el, kik kémkedés gyanujában állnak.

— **Király ő felsége** f. május hó 5-én a magyar belügyminiszter előterjesztésére Lónyay János beregme-gyei főispáni helytartót Bereg-, Atzél Péter aradvárosi polgármestert Arad-, Ernuszt Kelemen országgyűlési képviselőt Vas-, Rónay Móricz volt alispánt pedig Torontálmegye főispánjává nevezte ki.

— **A képv. ház IV. osztálya** 8-án ülést tartván a 25-ös bizottság és illetőleg a miniszter által benyújtott módosítvány felett, a bizottság javaslata az újabb előterjesztés módosításával elfogadatot.

— **A m. t. akadémia** igazgató-tanácsában az ideinagy gyűlés alkalmával valószínűleg három hely lesz betöltendő. A Batthyány Fülöp hg és Eötvös József b. halála által megürült helyeken kívül ugyanis b. Kemény Zsigmond lemondása folytán egy harmadik is megürült.

— **A baloldali kör** május 7-ki értekezletén elhatározatott, hogy az ellenzék az osztályokban a 25-ös bizottság javaslatát fogja védelmezni a kormány legújabb álláspontjával szemben.

— **Berde Móza** belügyministeri osztály tanácsos csakugyan kilép az államszolgálatból. A közügy bizonyára sajnosan nélkülözendő tiszt. hazánkba jeles tehetségét s ismert ügybuzgalmát.

— **A „Koloszv. Közlöny”** utján kitűzött 25 arany pályadíjra legújában beérkezett „A Nefelejts átka” című verses rege.

— **Dr. Boles Andrea** kremonai születésű vándor orvosról — végre is kiviláglott, hogy ő sem orvos tudor sem orvos sebész nem volt, hanem egyedül csak fogorvos, és errenézve is a belföldön jogosulva nem lévén, a flgu belügyminiszterium által a Királyhágon tuli részekből is kiutasított.

— **A honvéddandár iskolák** e hó végével be-rekesztetvén, a növendékek ismét beosztatnak illető csa-pattestületeikhez, s ekkor tavaszonként azonnal kezdetét veszi az általános fegyvergyakorlat, mely a mutakozó szükséghez képest 6—8 hétig fog tartani.

— **A tábori vasuti osztály** a közös hadsereg-nél legközelebb szerveztetni fog. A szolgálatba lépő polgári egyének illetékei már meg vannak állapítva. Az állépő vasuti hivatalnokok ugyan azon díjjakat huzzák, melyeket az illető vasuti tarsulatoknál kaptak, azonfelül kétszeres napi díjban részesülnek.

— **Boltváltoztatás.** Alólírt tisztelettel tudatja a n. érd. közönséggel, nevezetesen azon tisztelt vásárlóival, kik szükségükkel eddig alólírtnál szereztek be, hogy: a három év óta fennálló kolozsvári első papír-, író-, rajz- és festészeti szerek raktárát, a b.-tordautca nemzeti szálloda épületéből **főtér gr. Gyulay-ház alá helyeztette át.** Midőn Kolozsvár és az erdélyi részek nagydírmű közönsége részéről három év óta oly dusan tapasztalt pártolásért hálás köszönetet mondok, igérem, hogy teljes erőmből azon leszek, hogy eddigi pártfogá-sukat jövőre is kiérdemeljem, megtartsam. A nagydírmű pártolásnak köszönhetvén üzletem fokozatos gyarapodá-sát, emlékedesít, ez engem jövőre is arra kötelez, hogy megbízóm igényeinek egész odaadással igyekezzem meg-felelni. Mély tisztelettel **Keresztesy Pál.**

— **A főméltóságú földmívelés,** ipar s keres-kedelmi m. k. miniszterium a szomszédos Dunafejede-lemségekben telelő belföldi juhoknak nyári legelőre le-

endő bebocsátása, levágatása s nyírása, valamint az innen nyert gyapju és nyers termékekkel, ugy nem kü-lönben a nyári legeltetésre visszahajtható belföldi szarvas-marhával való elbánás, valamint összesen a levágandó juhok bebocsátása iránt eddigelő érvényben volt rende-leitei — folyó hó 5-én 4783. sz. a kelt intézményével, a folyó évre is zsinormértékül szolgáló szabályul fenn-tartani rendelle.

— **A szent István korona országainak népessége**” czim alatt Keleti Károly az 1870-iki nép-számlálás eredményét összeállítá egy kis füzetkében, s azt igen díszes és mindenki által használható alakban az Athenaeum kiadta. Magának a népszámlálásnak részletes eredményei hivatalos nagy műben fognak megjelenni, itt a közönségnek az eredmény maga van bemutatva, még pedig összevetésekkel ellátva, mely az a nagy közönség számára nézve használhatóvá teszi. Ki vannak mutatva területek, lakviszonyok s a háziállatok is — szóval egy kis kézi statistika Magyarországról. Ára 50 kr.

— **Boroszlóban** egy belebbezett francia tiszt egy oltani ősnemesi család leányával pár nap előtt tar-totta esküvőjét. A vőlegény a mozgó testőrséghez tarto-zik, mint magánpolgár egy bordeauxi bor- és szeszes italok kereskedésben ügynöki minőségben van alkalmazva. Az esketésnél több francia tisztásra teljes díszben vett részt, egy turkó pedig a menyasszony ru-hájának uszályát vitte. E ritka szertartásnál a templom-ban nagy néptömeg volt jelen.

Előfizetési fölhívás a Székelyföld VI-ik kötetére.

Czimzett munkámnak már öt köteté van a tisztelt olvasó közönség kezében; még hátra van az utolsó VI-ik kötet, melylyel az ezen munka kiadásával önkénytelen átvállalt kötelezettségnek meg fogok felelni.

Egy ily terjedelmes s nagy anyagi áldozatokat igénylő munka kiadása a mi viszonyaink közt nem könnyű feladat; s valójában most, midőn annak már-már létesítéséhez közelgek, öröm tölti el lelkemet, hogy ha küzdelem és áldozatokkal is, az előmbé tűzött — azt hiszem hasznos — célt, megközelítenem, s hazánk egyik távoli, de érdekében és erkölcsi értékben nem utolsó területét az ismeretlenség ködéből kiemelnem némileg sikerült.

Nem mulaszthatom el, hogy tisztelt előfizetőimnek, kik mindvégig támogattak, hálás köszönetemet ki ne fejezzem akkor, midőn ezen utolsó kötet pártolására tisztelettel felszólítom.

Ezen kötet a bérczövezte Erdélynek egyik leg-szebb, legérdekesebb részével, az annak délkeleti szög-letét betöltő Barcasággal foglalkozik. E terület ma már nem tartozik a Székelyföldre, de oda tartozott egy po-litikailag mint közigazgatásilag egészen a XVI-ik száza-dig; s oda tartozik most is természetrajzilag, valamint tájírattal is, mert a Barcaság nem más, mint Három-szék gyönyörű terének folytatása, annak kiegészítő ré-sze; de oda tartozik az népeletileg és fajrokonságilag is, mert midőn a Barcaságon csak tizenegy száz falu van, akkor ott találunk egy várost (Brassó), melynek több székely lakója van mint szász; találunk 10, magyar lutheránus által lakott falut, és 7 csángó magyarság

által lakott, Felső-Fehérvármegyéhez sorozott községet, melyeknek lakói, őseiktől átszállott hagyományaik nyomán, mind székely eredetűeknek tartják magokat, s így népeleti és nemzeti tekintetben is a Barcaság sokkal inkább székely, mint szász.

Midőn azért ezen területet az ismeretlenség szellemi terén a Székelyföldre csatolom, nem teszek mást, min egy elidegenített örökségünket szerzem vissza. A mult jogigényeinek hódolva teszem ezt; de a történelmi jog-alappal egybecsatolom egyszersmind a jövő követelményeit is, mert eltelvén már a nemzeti előjogok követelményei, nem lehet többé fenntartani azon abnormis helyzetet, hogy egy közel 100,000 lakost számláló vidéket csak azért, mert ottan esetleg 11 száz falu van, beerőszakoljunk a Szászöld keretébe, a melylyel sem geografiailag, sem jogtörténelmileg egybefüggésben nincsen. Országunknak egy czélszerűbb, a természeti határvonalok tekintet-be-vételével létrehozandó politikai felosztása azt követeli, hogy Háromszék, Bardoczszék, Felső-Fehérvármegye szomszédos területével és a Barcasággal egybeolvasz-talva, két kikerekített vármegyét alkosson. S így, midőn a Barcaságot elkebelezem, a multhoz és a jövőhöz is következetes vagyok.

A Barcaság annyi szép pontot, annyi nevezetes műemléket, s a népelet terén oly sok érdekfeszítő tár fel; területének, és az onnan Oláhországba kivetető 4 határszéli szorosnak (Bodza, Osáncoz, Tömös és Türes-vári) történelme annyira érdekes, hogy az azok ismerte-tésével foglalkozó ezen kötet bizonyval nem fog a többiek háta mögött maradni, sőt sok tekintetben talán azokat tul is fogja szárnyalni. E mellett ezen kötet végéhez lesznek csatolva a már eddig megjelent 5 kötetnek külön függelékei is, melyek tartalmazni fogják azon igen nagy-számu okmányokat és adatokat, a melyek későbbi kuta-tásaim nyomán merültek fel, s melyek az eddigi kötetek házait előnyösen fogják kiegészíteni. Ezen függelékek ugy lesznek nyomtatva, hogy elválaszthatók s az illetékes kötethez köthetők legyenek. Mindezek mellett — ha csak lehetséges lesz — ezen utolsó kötethez lesz mellé-kelve a Székelyföldnek két földabrosza is, melyen a po-litikai határok mellett a régi várak és elpusztult régi helységek egykori fekhelyei is meg lesznek jelölve. Azért ezen kötet már csak a függelék és földabroszoknál fogva is elváhatlanul összefügg az előbbi kötetekkel, s „Székelyföld” című munkám elkülöníthetlen kiegészítő részét alkotja.

Ezen 25—30 nyomott ivre terjedő és 40—50 eredeti képpel díszített kötet jövő 1872-ik év január havában fog a sajtó alól kikerülni.

Előfizetési ára ennek is:

füzött példányra 2 frt 50 kr.
diszkötésű példányra 3 frt 60 kr.

Az előfizetési pénzek Pestre, Tettey Nándor és társának, váczintzaban levő „vastuskóhoz” czimzett könyvkereskedésbe küldendők, hová a korábbi kötetek bizománya is átvédvén, ugyanott megszerezhetők. Gyűjtőnek minden 10 példány után tisztelet-példánnyal szolgálók.

Orbán Balázs.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

UJDONSÁGOK.

Előfizetési föltételek.

Évnyegyedre 1871. máj.—jul. 3 ft. — kr. o. é.
2 hónapra „ máj.—jun. 2 „ — „ „
Egy óra „ május 1 „ — „ „
Az esti kiadás külön küldéseért a vidékre:
Évnyegyedre 1871. máj.—jul. — ft. 40 kr. o. é.
2 hónapra „ máj.—jun. — „ 30 „ „
Egy óra „ május — „ 20 „ „

Sz. 7449—1871. 3—3 (149)

Hirdetmény.

Ezennel közhírre tétetik; miszerint Székely-Keresztúron a dohány nagy őzsde, melynek évenkénti dohányyáru forgalma 17561 frt. 29 1/2 krt teszen, nyilvános verseny útján írásbeli ajánlatok beadása mellett, az arra alkalmasnak találandó vállalkozónak fog kiadni.

A szabályszerűleg kiállított, és bepecsételt írásbeli ajánlatok legkésőbbben f. év június hó 5-én déli 12 óráig a kolozsvári m. kir. p. ü. igazgatósági elnökséghez benyújtandók.

A további feltételek a m. kir. pénzügyigazgatóság kiadó hivatalában, valamint a sz.-udvarhelyi p. ü. őri biztosságnál, a szokott hivatalos órák által megtekinthetők.

Kolozsvárt 1871 april hó 27-én.

(157)

Kezel kell nyújtani a szerencsének!

250,000 f. márkát,

mint kedvező esetben legmagasabb nyere-ményt nyújt a legújabb nagypénz-kihozatal, mely a m. kormánytól en-gedélyezve és biztosítva van.

Az új terv előnyös beosztása olyan, hogy kevés hónap folyamán alatt 7 kihozatalban 24.900 nyerevényre fog kihozatal, melyek közt esetleg 100.000, egyenként leg 150.000, 200.000, 300.000, 400.000, 500.000, 600.000, 700.000, 800.000, 900.000, 1.000.000, 1.100.000, 1.200.000, 1.300.000, 1.400.000, 1.500.000, 1.600.000, 1.700.000, 1.800.000, 1.900.000, 2.000.000, 2.100.000, 2.200.000, 2.300.000, 2.400.000, 2.500.000, 2.600.000, 2.700.000, 2.800.000, 2.900.000, 3.000.000, 3.100.000, 3.200.000, 3.300.000, 3.400.000, 3.500.000, 3.600.000, 3.700.000, 3.800.000, 3.900.000, 4.000.000, 4.100.000, 4.200.000, 4.300.000, 4.400.000, 4.500.000, 4.600.000, 4.700.000, 4.800.000, 4.900.000, 5.000.000, 5.100.000, 5.200.000, 5.300.000, 5.400.000, 5.500.000, 5.600.000, 5.700.000, 5.800.000, 5.900.000, 6.000.000, 6.100.000, 6.200.000, 6.300.000, 6.400.000, 6.500.000, 6.600.000, 6.700.000, 6.800.000, 6.900.000, 7.000.000, 7.100.000, 7.200.000, 7.300.000, 7.400.000, 7.500.000, 7.600.000, 7.700.000, 7.800.000, 7.900.000, 8.000.000, 8.100.000, 8.200.000, 8.300.000, 8.400.000, 8.500.000, 8.600.000, 8.700.000, 8.800.000, 8.900.000, 9.000.000, 9.100.000, 9.200.000, 9.300.000, 9.400.000, 9.500.000, 9.600.000, 9.700.000, 9.800.000, 9.900.000, 10.000.000, 10.100.000, 10.200.000, 10.300.000, 10.400.000, 10.500.000, 10.600.000, 10.700.000, 10.800.000, 10.900.000, 11.000.000, 11.100.000, 11.200.000, 11.300.000, 11.400.000, 11.500.000, 11.600.000, 11.700.000, 11.800.000, 11.900.000, 12.000.000, 12.100.000, 12.200.000, 12.300.000, 12.400.000, 12.500.000, 12.600.000, 12.700.000, 12.800.000, 12.900.000, 13.000.000, 13.100.000, 13.200.000, 13.300.000, 13.400.000, 13.500.000, 13.600.000, 13.700.000, 13.800.000, 13.900.000, 14.000.000, 14.100.000, 14.200.000, 14.300.000, 14.400.000, 14.500.000, 14.600.000, 14.700.000, 14.800.000, 14.900.000, 15.000.000, 15.100.000, 15.200.000, 15.300.000, 15.400.000, 15.500.000, 15.600.000, 15.700.000, 15.800.000, 15.900.000, 16.000.000, 16.100.000, 16.200.000, 16.300.000, 16.400.000, 16.500.000, 16.600.000, 16.700.000, 16.800.000, 16.900.000, 17.000.000, 17.100.000, 17.200.000, 17.300.000, 17.400.000, 17.500.000, 17.600.000, 17.700.000, 17.800.000, 17.900.000, 18.000.000, 18.100.000, 18.200.000, 18.300.000, 18.400.000, 18.500.000, 18.600.000, 18.700.000, 18.800.000, 18.900.000, 19.000.000, 19.100.000, 19.200.000, 19.300.000, 19.400.000, 19.500.000, 19.600.000, 19.700.000, 19.800.000, 19.900.000, 20.000.000, 20.100.000, 20.200.000, 20.300.000, 20.400.000, 20.500.000, 20.600.000, 20.700.000, 20.800.000, 20.900.000, 21.000.000, 21.100.000, 21.200.000, 21.300.000, 21.400.000, 21.500.000, 21.600.000, 21.700.000, 21.800.000, 21.900.000, 22.000.000, 22.100.000, 22.200.000, 22.300.000, 22.400.000, 22.500.000, 22.600.000, 22.700.000, 22.800.000, 22.900.000, 23.000.000, 23.100.000, 23.200.000, 23.300.000, 23.400.000, 23.500.000, 23.600.000, 23.700.000, 23.800.000, 23.900.000, 24.000.000, 24.100.000, 24.200.000, 24.300.000, 24.400.000, 24.500.000, 24.600.000, 24.700.000, 24.800.000, 24.900.000, 25.000.000, 25.100.000, 25.200.000, 25.300.000, 25.400.000, 25.500.000, 25.600.000, 25.700.000, 25.800.000, 25.900.000, 26.000.000, 26.100.000, 26.200.000, 26.300.000, 26.400.000, 26.500.000, 26.600.000, 26.700.000, 26.800.000, 26.900.000, 27.000.000, 27.100.000, 27.200.000, 27.300.000, 27.400.000, 27.500.000, 27.600.000, 27.700.000, 27.800.000, 27.900.000, 28.000.000, 28.100.000, 28.200.000, 28.300.000, 28.400.000, 28.500.000, 28.600.000, 28.700.000, 28.800.000, 28.900.000, 29.000.000, 29.100.000, 29.200.000, 29.300.000, 29.400.000, 29.500.000, 29.600.000, 29.700.000, 29.800.000, 29.900.000, 30.000.000, 30.100.000, 30.200.000, 30.300.000, 30.400.000, 30.500.000, 30.600.000, 30.700.000, 30.800.000, 30.900.000, 31.000.000, 31.100.000, 31.200.000, 31.300.000, 31.400.000, 31.500.000, 31.600.000, 31.700.000, 31.800.000, 31.900.000, 32.000.000, 32.100.000, 32.200.000, 32.300.000, 32.400.000, 32.500.000, 32.600.000, 32.700.000, 32.800.000, 32.900.000, 33.000.000, 33.100.000, 33.200.000, 33.300.000, 33.400.000, 33.500.000, 33.600.000, 33.700.000, 33.800.000, 33.900.000, 34.000.000, 34.100.000, 34.200.000, 34.300.000, 34.400.000, 34.500.000, 34.600.000, 34.700.000, 34.800.000, 34.900.000, 35.000.000, 35.100.000, 35.200.000, 35.300.000, 35.400.000, 35.500.000, 35.600.000, 35.700.000, 35.800.000, 35.900.000, 36.000.000, 36.100.000, 36.200.000, 36.300.000, 36.400.000, 36.500.000, 36.600.000, 36.700.000, 36.800.000, 36.900.000, 37.000.000, 37.100.000, 37.200.000, 37.300.000, 37.400.000, 37.500.000, 37.600.000, 37.700.000, 37.800.000, 37.900.000, 38.000.000, 38.100.000, 38.200.000, 38.300.000, 38.400.000, 38.500.000, 38.600.000, 38.700.000, 38.800.000, 38.900.000, 39.000.000, 39.100.000, 39.200.000, 39.300.000, 39.400.000, 39.500.000, 39.600.000, 39.700.000, 39.800.000, 39.900.000, 40.000.000, 40.100.000, 40.200.000, 40.300.000, 40.400.000, 40.500.000, 40.600.000, 40.700.000, 40.800.000, 40.900.000, 41.000.000, 41.100.000, 41.200.000, 41.300.000, 41.400.000, 41.500.000, 41.600.000, 41.700.000, 41.800.000, 41.900.000, 42.000.000, 42.100.000, 42.200.000, 42.300.000, 42.400.000, 42.500.000, 42.600.000, 42.700.000, 42.800.000, 42.900.000, 43.000.000, 43.100.000, 43.200.000, 43.300.000, 43.400.000, 43.500.000, 43.600.000, 43.700.000, 43.800.000, 43.900.000, 44.000.000, 44.100.000, 44.200.000, 44.300.000, 44.400.000, 44.500.000, 44.600.000, 44.700.000, 44.800.000, 44.900.000, 45.000.000, 45.100.000, 45.200.000, 45.300.000, 45.400.000, 45.500.000, 45.600.000, 45.700.000, 45.800.000, 45.900.000, 46.000.000, 46.100.000, 46.200.000, 46.300.000, 46.400.000, 46.500.000, 46.600.000, 46.700.000, 46.800.000, 46.900.000, 47.000.000, 47.100.000, 47.200.000, 47.300.000, 47.400.000, 47.500.000, 47.600.000, 47.700.000, 47.800.000, 47.900.000, 48.000.000, 48.100.000, 48.200.000, 48.300.000, 48.400.000, 48.500.000, 48.600.000, 48.700.000, 48.800.000, 48.900.000, 49.000.000, 49.100.000, 49.200.000, 49.300.000, 49.400.000, 49.500.000, 49.600.000, 49.700.000, 49.800.000, 49.900.000, 50.000.000, 50.100.000, 50.200.000, 50.300.000, 50.400.000, 50.500.000, 50.600.000, 50.700.000, 50.800.000, 50.900.000, 51.000.000, 51.100.000, 51.200.000, 51.300.000, 51.400.000, 51.500.000, 51.600.000, 51.700.000, 51.800.000, 51.900.000, 52.000.000, 52.100.000, 52.200.000, 52.300.000, 52.400.000, 52.500.000, 52.600.000, 52.700.000, 52.800.000, 52.900.000, 53.000.000, 53.100.000, 53.200.000, 53.300.000, 53.400.000, 53.500.000, 53.600.000, 53.700.000, 53.800.000, 53.900.000, 54.000.000, 54.100.000, 54.200.000, 54.300.000, 54.400.000, 54.500.000, 54.600.000, 54.700.000, 54.800.000, 54.900.000, 55.000.000, 55.100.000, 55.200.000, 55.300.000, 55.400.000, 55.500.000, 55.600.000, 55.700.000, 55.800.000, 55.900.000, 56.000.000, 56.100.000, 56.200.000, 56.300.000, 56.400.000, 56.500.000, 56.600.000, 56.700.000, 56.800.000, 56.900.000, 57.000.000, 57.100.000, 57.200.000, 57.300.000, 57.400.000, 57.500.000, 57.600.000, 57.700.000, 57.800.000, 57.900.000, 58.000.000, 58.100.000, 58.200.000, 58.300.000, 58.400.000, 58.500.000, 58.600.000, 58.700.000, 58.800.000, 58.900.000, 59.000.000, 59.100.000, 59.200.000, 59.300.000, 59.400.000, 59.5